

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko

Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego w sprawie finansowania zadań oświatowych realizowanych przez powiaty

Lublin, dnia 10 lutego 2020 r.

Związek Powiatów Polskich w roku 2019, w związku z wdrożeniem reformy oświatowej, poddał szczególnej analizie wysokość części oświatowej subwencji ogólnej i koszty finansowania oświaty. Według sporządzonego raportu bieżące wydatki oświatowe w roku 2020 wzrosną o około 18,13% względem roku poprzedniego. Sama zmiana struktury szkolnictwa pociąga za sobą wzrost bieżących wydatków oświatowych o 7,7%. Według twórców raportu oznacza to, że powstanie luki finansowej jest nieuniknione. W roku 2020 tylko w powiatach ziemskich luka ta może osiągnąć wartość 1,9 mld zł. Nie rekompensuje tego wzrost subwencji.

Już w roku 2018 jedynie w 9 powiatach część oświatowa subwencji ogólnej wystarczała na pokrycie bieżących wydatków oświatowych. We wszystkich powiatach ziemskich luka między dochodami a wydatkami w roku 2016 wynosiła 4,2% (ok. 377 mln zł), w roku 2017 – 8,2% (651 mln zł), a w roku 2018 niemal 13% (1 mld 23 mln zł), co oznacza trzykrotny wzrost w ciągu dwóch lat.

Biorąc pod uwagę, że samorządy realizują także inne zadania, w tym przede wszystkim wymagające olbrzymich nakładów finansowych inwestycje infrastrukturalne, nie można dopuścić by w dłuższym okresie środki własne powiatów zostały znacząco ograniczone przez konieczność dofinansowania zadań oświatowych. W obecnej sytuacji będziemy zmuszeni przeznaczyć ze swojego budżetu na funkcjonowanie oświaty coraz więcej środków, kosztem innych zadań nałożonych na powiatowy samorząd, a zatem – kosztem mieszkańców powiatu.

Zwracamy się o ujęcie w przepisach wysokości części ogólnej subwencji oświatowej czynników wpływających na koszty realizacji zadań oświatowych, w szczególności określanych przez instytucje centralne: podwyżki i waloryzacje płac nauczycieli, dodatki za wychowawstwo, dodatkowe świadczenia dla nauczycieli stażystów itp. Wnioskujemy o ujęcie w subwencji na 2020 rok realnych kosztów związanych z realizacją kolejnej podwyżki dla nauczycieli od 1 września, dynamicznie rosnących wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi, wzrostu cen wyposażenia, pomocy naukowych i energii.

Doprecyzowanie zapisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U.2020.17) w zakresie uregulowania szczegółów podziału części oświatowej subwencji ogólnej ułatwi realizację naszych postulatów. Zgodnie z art.3 ust.2 ustawy: „Środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, zwanej dalej "ustawą - Prawo oświatowe", w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.” Rzecz w tym, że dzięki takiemu „zagwarantowaniu” łatwo sformułować stanowisko,

że żaden przepis nie stanowi, by z części oświatowej subwencji ogólnej finansowana była całość wydatków na zadania oświatowe.

Biorąc to pod uwagę i kierując się zasadą adekwatności sformułowaną w art.167 Konstytucji, wnioskujemy by koszty zadań oświatowych nałożonych na samorządy przez rząd były w całości finansowane ze środków części oświatowej subwencji ogólnej.

Trzecią sprawą wartą rozważenia w kontekście zarządzania oświatą jest umożliwienie organom prowadzącym dostęp do bezpłatnych raportów indywidualnych zgromadzonych w Systemie Informacji Oświatowej. Zgodnie z art.66 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz.U.2019.1942) podmioty wymienione w ust.1 mogą pozyskiwać raporty z bazy danych SIO nieodpłatnie. Wśród tych podmiotów są np. szkoły i placówki oświatowe, organy administracji rządowej, ogólnopolskie organizacje jst, regionalne izby obrachunkowe, a nie ma organu prowadzącego. Poza prostymi informacjami nie są dostępne bardziej skomplikowane raporty. Mamy dostęp do informacji o liczbie uczniów w danej szkole, a nie mamy do informacji o liczbie uczniów w zespole szkół, w skład którego wchodzi szkoła. Raporty dające obraz powiatowej oświaty są dostępne **odpłatnie na indywidualne zamówienie, a wysokość opłat ustala minister właściwy do spraw oświaty i wychowania**. Podmiotom podległym ministrowi, zgodnie z ust.7, raporty udostępnia się nieodpłatnie. Jest to rażąca nierówność podmiotów zarządzających oświatą. Organy prowadzące, czyli organy jednostek samorządu terytorialnego realizujące zadania oświatowe, powinny mieć dostęp do SIO na takich samych zasadach jak organy administracji rządowej. Zmiana ustawy jest w tym zakresie niezbędna.

Sformułowane powyżej postulaty mają na celu usprawnienie finansowania, a co za tym idzie realizację zadań oświatowych nakładanych przez władze centralne.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Lubelskiego

Zdzisław Antoń

Źródła:

- 1) Raport ZPP Analizy samorządowe Nr 1/2019 – Powiatowa oświata w nowej kadencji samorządu,
- 2) Raport ZPP Analizy samorządowe Nr 3/2019 – Porównanie skali wzrostu bieżących wydatków oświatowych i części oświatowej subwencji ogólnej między 2019 a 2020 rokiem.